

ДАВР ТАЛАБЛАРИГА ҲОЗИРЖАВОБ АВЛОД ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОННИ БАРПО ЭТИШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ СИФАТИДА

Б. УЗОКОВ

ЖизПИ “Ижтимоий фанлар” кафедраси доценти в.б

E-mail: botiruzokov1957@mail.ru

АННОТАЦИЯ

Ушбу мақолада Янги Ўзбекистонни барпо этишнинг муҳим омили бўлган, давр талабларига масъул ёш авлод, уларнинг таълим сифатига берилаётган алоҳида эътибор ҳамда ёшларнинг билим олиши учун яратилаётган шарт-шароитлар ёритиб берилган.

Калит сўзлар: Президент Мурожаатномаси, Янги Ўзбекистон, Тараққиёт стратегияси, миллий кадриятлар, БМТ Бош Ассамблеяси, жаҳидчилик, сифатли таълим.

Бугунги кунда мамлакатимизда халқимиз ҳаётининг барча соҳаларида жамиятимизнинг янги қиёфасини яратишга улкан таъсир кўрсатаётган кенг кўламли ислохотлар ва туб ўзгаришлар жараёни жадал амалга ошмоқда.

Бундай янгиланишлар учун асос бўлган Янги Ўзбекистон ғояси ва уни амалга ошириш жараёнининг илк тадрижи Президентимизнинг 2016 йилги сайловолди дастури ва 2017 йилда БМТ Бош Ассамблеясининг 72-сессиясидаги нутқидаёқ белгилаб берилган эди.

Мамлакатимизнинг замонавий ва жозибадор қиёфасини яратиш, Янги Ўзбекистонни барпо этиш ватандошларимизнинг асосий мақсад-муддаосига ва янгиланишлар фалсафасининг маъно-мазмунига айланди.

Айни пайтда мазкур соҳадаги умуминсоний қонуниятлардан бири шундайки, бу борада ўз азмингда қойим турмоқ, мақсадга эришмоқ учун муттасил олдинга интилиш, ҳаётни ва тафаккурни ислоҳ қилиш, жамият ва унинг таркибий қисмлари, мавжуд тизимларда янгиланиш томон собитқадамлик билан бориш ниҳоятда муҳим аҳамият касб этади. Бу ҳақда тўхталиб, фалсафа фанлари доктори, профессор Қ.Назаров шундай таъкидлайдилар: “Президент Мурожаатномаси жорий йилда халқимизнинг ҳозирги даврдаги Тараққиёт стратегиясида белгиланган эзгу мақсадлар ва долзарб вазифаларни амалга ошириш, яъни мураккаб ва серқирра янгиланиш жараёнининг 2023 йилга доир босқичи учун зарур бўлган муҳим омиллари, самарали йўллари ва имкониятлари кўрсатиб берилган тарихий ҳужжатдир”. [1]

Шубҳа йўқки, бутун бир жамиятнинг янгилиниши, 36 миллион халқнинг янги тараққиёт босқичига тўла-тўқис ўтишидек кенг кўламли жараённинг самарали бўлишини таъминлаш учун биринчидан, янгилиниш ғояси ва дастурини яратадиган, масъулиятни зиммасига олишдан қўрқмайдиган, шижоатли лидернинг майдонга келиши, иккинчидан, аҳолининг ислоҳотчига айланиши ва янгилинишларга дахлдорлиги юксак даражага етиши, учинчидан, халқ тафаккури янгилиниши ва давр талабларига ҳозиржавоб авлоднинг вояга етиши мазкур жараённинг энг муҳим омилларидир.

Шу маънода Жадиличилик ҳам Чоризм зулми остида эзилган халқларнинг уюшиши, бирлашиши ва озодлик учун курашиш ғояси асосида, маърифатчилик ҳаракати шаклида XIX аср охири — XX аср бошларида вужудга келиб, Жадиличилик томонидан асослаб берилган миллий мафкура ва уларнинг ғоявий мақсадлари, улар амалга оширишга уринган вазифаларни ҳал қилишга йўналтирилган инсонпарварлик ва миллий онгни уйғотиш, тарбиялашга чақирувчи дунёқараш тарзида намоён бўлганлигига эътиборни қаратиш мақсадга мувофиқ.

Жамият ҳаётида рўй бераётган турли ижтимоий-сиёсий ўзгаришларни ўрганиш, миллий қадриятлар ва халқ дунёқарашини жаҳон тараққиёти талаблари нуқтаи назаридан таҳлил қилиш борасида Маҳмудхўжа Беҳбудий, Муҳаммадшариф Сўфизода, Саидрасул Азизий, Мунавварқори, Абдулла Авлоний, Чўлпон, Фитрат, Абдулла Қодирий каби маърифатпарварлар катта ютуқларга эришдилар. Миллатпарвар ва тараққийпарвар жадиждлар вазиятни теран англагани учун Туркистонни жаҳон цивилизацияси тизимидаги ривожланган давлатлар қаторига олиб чиқишнинг асосий йўлларида бири илм-фан ва маърифатни тараққий эттириш, деб билар эди. Улар мамлакатни қолоқлик, тарқоқлик, саводсизлик ботқоғидан фақат маърифат орқали қутқариш мумкинлигини яхши тушуниб етгани учун асосий саъй-ҳаракатларини янги усулдаги таълим-тарбия тизимини ташкил қилиш, унинг мазмун ва шаклини такомиллаштиришга қаратдилар. Янги усулдаги мактабларни Туркистоннинг ўсиб келаётган иш билармон бойлари ва илғор маърифатпарвар зиёлилари қўллаб-қувватладилар. Жадиждлар янги мактаблар тизимини такомиллаштириш учун дарсликлар яратдилар, асарларида жамият маънавий ҳаётига салбий таъсир кўрсатувчи иллатларни ёритдилар ва уларни бартараф этиш йўллариини изладилар ҳамда бу борада кўплаб ишларни амалга оширдилар.

Афсуски, XX асрнинг 30-йилларида бошланган сиёсий қатағонлар уларнинг ўзини ҳам, маънавий-маърифий меросини ҳам домига тортди.

Президентимиз Мурожаатномасида жадижд боболаримиз мероси, уларнинг маърифатчилиги, илғари сурган миллий ғоялари ва қарашларига алоҳида

эътибор берилгани буни янада якқол тасдиқлайди. Бугун юртимиз янгиланмоқда. Халқимиз янги жамиятни барпо этиш йўлида собитқадамлик билан ҳаракат қилмоқда. Ватанимиз тинч ва барқарор ривожланмоқда. Ҳар биримизнинг мамлакатимиздаги янгилинишлар ва ислохотлар жараёнида самарали меҳнат қилишимиз учун кенг имкониятлар яратилмоқда. Жаҳид боболаримиз эса ниҳоятда таҳликали даврда яшади, таъқиб ва тазйиқ остида умргузаронлик қилди. Жонларини фидо қилса-да, ўз ғояларидан воз кечмадилар, эзгу мақсадлар йўлидан қайтмадилар. Улар бугунгидек замонни ва ҳозиргидек имкониятларни орзу қилган эдилар. Аммо ўша даврда бу истак бўғилди, унинг соҳиблари қатағон қилинди. Янги Туркистон орзуси амалга ошмади.

Эндиликда халқимиз тараққиётининг янги ривожланиш босқичига ўтган, имкониятлар ниҳоятда кенгайган бугунги кунда жаҳид боболаримизнинг азму қарорида қатъий туриш, эл-юрт қайғуси билан яшаш, миллий қадриятларга садоқат, эзгу ниятлар ижобат бўлиши учун кураш каби хислатлари ҳар дақиқада бизга ўрнатқан ва ибрат бўлмоғи лозимлиги давр талабига айланди. Шу маънода, бугунги кунда Бехбудийнинг “Ёшларга мурожаат”, Абдулла Авлонийнинг “Туркий гулистон ёхуд ахлоқ”, Фитратнинг “Нажот йўли”, Исҳоқхон Ибратнинг “Ислоҳи миллат” каби ўша давр жаҳидлари тафаккури ва замон руҳини акс эттирган кўплаб асарлари барчамиз учун муҳим қўлланмаларга айланиши лозим.

Давлатимиз раҳбарининг Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига Мурожаатномасидаги куйидаги фикрлари муҳим аҳамиятга эга бўлиб, бугунги воқелигимизнинг муҳим ҳақиқати ва ҳозирги давр талабини акс эттиради: “Биз қадимий ва бой тарихимизни, айниқса, ғоят оғир шароитда илм-маърифат, инсон эркинлиги, халқ озодлиги, Ватанга, миллий қадриятларга меҳр ва садоқат ғояларини дадил кўтариб чиққан жаҳид боболаримиз фаолиятини янада чуқур ўрганишимиз лозим. Уларнинг улуғ мақсадлар йўлидаги мардона кураши ва фидойилиги Янги Ўзбекистонни куришда барчамиз, аввало, ёшларимиз учун чинакам ибрат мактаби бўлиб хизмат қилиши зарур”. [2]

Ушбу фикрнинг аҳамияти шундаки, қадимий ва бой тарихини, ота-боболарининг Ватанга садоқати, халқ манфаатлари йўлидаги фидокорона хизматларини яхши биладиган ва уларга хос фазилатларни қалбига сингдирган кишилар, айниқса, ёшлар турли бузғунчи таъсирларга берилмайди, бу борадаги масъулиятни чуқур англайдиган фаол ва омилкор шахсларга, ислохотларнинг онгли ижодкорларига айланадилар.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати: (REFERENCES)

1. Мирзиёев Ш.М. БМТ Бош Ассамблеясининг 72-сессиясидаги нутқи. // “Халқ сўзи” газетаси, 2017 йил, 20 сентябрь, № 189 (6883).
2. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегияси. Тўлдирилган иккинчи наشري. - Тошкент: “Ўзбекистон” нашриёти, 2022.
3. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёевнинг Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига Мурожаатномаси. Т.: “Ўзбекистон”, 2022.
4. Қ.Назаров. Мурожаатнома феномени, Янги Ўзбекистон газетаси, №15(804) 2023 йил 24 январь